

Rozvíjejte duchovní jednotu

→ *Promluva Satja Sáí Báby z 25. prosince 1991* ←

*Náboženství učí sebekázní a podporuje správný život člověka;
zvyšuje jeho duchovní sílu a způsobuje, že září.
Jestliže lidé žijí bez poznání svého niterného tajemství,
společnost a její kultura upadá a trpí.*

Vtělení božské lásky!

V nekonečném oceánu vzniká nespočet vln. Vlny se zdají být jedna od druhé odlišné. Tyto rozmanité vlny se však neodlišují od oceánu. Ve všech je skryta jeho podstata a vlastnosti. Podobně to vypadá, že se nespočetné bytosti, které vidíte v tomto bezmezném kosmu, liší jedna od druhé. Všechny se však vynořily ze stejného kosmického zdroje, jehož podobou je *sat-čít-ánanda* (bytí-vědomí-blaženost).

Když stéká z oblohy déšť, dopadá na zemi, hory, řeky a moře čistá voda. Čistá voda však nabývá barvu a chuť oblasti či místa, kam dopadne. Podobně sestupují v různých dobách a v různých podobách na svět i proroci a spasitelé a sdělují své poselství v pojmech přiměřených času, místu a podmínkám lidí, kterým je určeno. Z tohoto důvodu by neměla být náboženství považována za vzájemně odlišná.

*Všechna náboženství učí jen to,
co je pro lidstvo dobré.
Náboženství se mají praktikovat s tímto vědomím.
Jestliže jsou mysli čisté,
jak může být náboženství špatné?*

Je známkou nevědomosti považovat jedno náboženství za nadřazené a jiné za podřadné a na tomto základě rozvíjet náboženské rozdíly. Učení všech náboženství je svaté. Základní nauky jsou založeny na pravdě. Podstatou náboženství je *átmatattva* (pravda o duchu). Je poselstvím všech svatých textů a základem veškeré metafyziky. Prvotní povinností lidských bytostí je pochopit, že cesty popisované různými věroukami se mohou lišit, ale cíl je jeden. Láska, sebeobětování, soucítění, morálka, bezúhonnost a podobné vlastnosti jsou společné všem náboženstvím. Všechna hledají různými způsoby, jak podporovat jednotu v rozmanitosti.

Filozofie, kultura a svatá životní cesta Indie proniká a září jako spodní proud ve všech náboženstvích. Kultura Indie potvrzuje hlubokou vědeckou pravdu „*ékó vaší sarva bhúta antarátmá*“ (je to jediný duch, který sídlí ve všech bytostech). Tuto jednotu ducha hlásají v různých souvislostech učení buddhismu, křesťanství i islámu. Ačkoli se lidské bytosti jeví v pojmech fyzické podoby jako různé, v pojmech ducha jsou všechny jedno – to je pravda, kterou hlásá křesťanství. Tvrdí, že všichni jsou dětmi Pána a s vírou v otcovství boží by měli všichni žít v harmonii.

Tato základní pravda o duchovní jednotě všeho stvořeného se zdůrazňovala v každém období indické kultury. „*Ékam sat viprá bahudhá vadanti*“ (Skutečnost je jedna, ale moudrý ji nazývá různými jmény). Konečná skutečnost je jen jedna. Vaše duševní pochody dávají vzrůst mnohosti. To, co byste měli nabídnout Pánovi, je *ékátma bháva* (pocit duchovní jednoty).

Bháraťané jsou zvyklí složit k sobě dlaně a nabídnout pozdravení (*namaskár*). Jaký má tato forma pozdravu vnitřní význam? Je to výraz jednoty mnohosti v jediném. V islámu se používá jako pozdrav výraz „*salám*“. „*Sa*“ v tomto slově zastupuje *sálókjám*, *sárúpjam*, *sámípjám* a *sájudžjam* (vidět božství, mít vizi božské podoby, blížit se k Bohu a splývat s božským). Když jsou tyto čtyři výrazy spojeny a splynou v jedno – „*la*“ označuje spojení – máte „*salám*“ (splynutí mnohého v jednotu). V křesťanství se k popisu Krista používá výraz „*Jezu*“ (Ježíš). Tento výraz také označuje jednotu božství. Vnitřní význam slova „*Jezu*“ je poznání jednoty božství ve všech bytostech. Stejnou pravdu učil v džinismu Mahávíra.

Když se smyslům dovolí, aby se vydaly svou cestou, vynoří se všemožné reakce. Podstatu božství začneme chápat jen tehdy, když souhrnně ovládneme smysly. Oči mají schopnost vidění. Uši mohou slyšet. Schopnosti těchto smyslových orgánů – zrak, sluch, řeč a tak dále pocházejí od Boha. Je to Bůh, kdo dává očím schopnost vidět, uším slyšet, mysli myslet a mít různé zážitky. Dostane-li člověk všechny tyto smyslové procesy pod jednotnou kontrolu, stane se vítězem,

džinou – jak říkají džinisté. Mahávíra získal označení „vítěz“, protože přemohl své smysly.

Právě jako se šperky různí, byť zlato je jedno, různí se i náboženství, ale jejich základní duchovní pravda je stejná. Také buddhismus hlásá stejnou jednotu. Tvrdí, že v každé lidské bytosti je láska a ona by ji měla vyzařovat. Pro každou bytost je láska jejím životním dechem. Když taková láska člověka oživuje, on se nemůže uchýlit k násilí, nýbrž bude uplatňovat *ahinsu* (nenásilí).

Buddha zdůrazňoval, že má-li být lidský život vykoupen, člověk by měl rozvíjet lásku. Když se tedy pokoušíme porozumět základní pravdě každého náboženství, zjistíme, že vyučuje pouze jednotu. Náboženské rozdíly otravují mysl a nikdo by jim neměl dávat prostor. Jsou všechna duchovně stejná. V této souvislosti bychom si měli uvědomit, že čas od času se na Zemi objevují proroci, mesiáši a *avatárové*, aby vyzdvihli zářnost lidského zrození a pomáhali, aby mezi lidmi rozkvétalo lidství.

V Palestině, provincii římského impéria, žili před dvěma tisíci lety Židé, vyznávající judaismus. Věřili v jednoho Boha, nazývaného Jahve. Věřili, že Bůh pošle lidu Izraele mesiáše. Jejich svatým městem byl Jeruzalém a tak tomu bylo i za Římanů. Tehdy se narodil Ježíš. Od svého dětství projevoval svaté vlastnosti, jako je soucítění, láska, obětavost. Jelikož si od mládí uvědomoval, že prvotním závazkem lidské bytosti je plnění povinností, pomáhal svému otci při jeho práci, tesařině. Otec zemřel, když bylo Ježíši dvanáct let. Nějakou dobu vykonával otcovu práci, ale po čase se vydal sloužit lidem.

Ježíšovo božství bylo zřetelné již od jeho dětství, jako je vůně v poupěti květiny. V době jeho narození přišli z východu tři králové. Jeden z nich při spatření dítěte cítil, že bude milovat Boha. Druhý, že Bůh bude milovat je. Třetí král viděl, že jednoho dne vyhlásí svoji jednotu s Bohem. Myšlenka prvního naznačovala Ježíšovu úlohu božího posla. Myšlenka druhého oznamovala, že bude „synem božím“. Třetí král naznačil, že dítě jednoho dne oznámí: „já a můj Otec jsme jedno“.

Kdo je „poslem božím“? Je to ten, kdo rozumí smyslu svého života. „Syn boží“ je ten, kdo se druhým jeví jako božský. „Já a můj Otec jsme jedno“ označuje pravou podstatu jedince, jeho totožnost s božstvím. Tak se Kristus ve svém duchovním poslání vyvíjel. Svoje poselství sděloval prostými a přesvědčivými slovy.

Proměny místa, doby a okolností přinášejí do náboženství změny pojmové i institucionální. Je to patrné v dějinách všech náboženství a vyznání a takové změny lze pozorovat i v dějinách křesťanství a ve vývoji katolické církve. Jednu ze změn způsobila reformace, zahájená Martinem Lutherem.

Kristovo základní učení se vztahuje k podpoře soucítění, soucitu, lásky, obětavosti a přátelství mezi lidskými bytostmi. Ježíš dostal jméno „Kristus“, neboť na něj pohlíželi jako na „vyvoleného“ božského posla. Rozšíření křesťanství ve středověku vyvrcholilo, když se za císaře Konstantina stalo státním náboženstvím. S růstem křesťanství se v církvi šířilo i schizma. Nárůst schizmatu ústil často v odklon od duchovnosti. Jak lidé rozvíjejí světská přání, klesá náboženská víra. Neuvědomují si, že snaha o naplnění fyzických přání je jako touha zachytit do ruky přelud.

Vtělení božské lásky!

Uvědomte si, že lidské štěstí se nedá nalézt ve smyslových předmětech nebo zážitcích. Jakékoli potěšení, které z nich vyplývá, je pomíjivé a dočasné. Skutečná a trvalá blaženost vychází z nitra lidského Já. Tělo je hmotný předmět – *annamaja*. Život je založen na *práně* (životním dechu) – *pránamaja*. Mysl je jemná – *manómaja*. Vcelku je člověk obklopen pěti obaly – *annamaja*, *pránamaja*, *manómaja*, *vidžňánamaja* a *ánandamaja*. První dva jsou hrubé a zbývající tři jsou jemné.

Člověk je produktem své mysli, mysl je změtí myšlenek, myšlenky vedou k činům a činy jsou zdrojem radosti a utrpení, prožívaného v každodenním životě. Z toho vyplývá, že je-li dnešní svět ve špatném stavu, je to proto, že lidské činy jsou zaměřeny špatným směrem. Veškeré dobro i zlo na světě je založeno na činech člověka. Budou-li lidské činy laskavé, bude svět vznešený a ušlechtilý.

Když hovoříme o člověku, měli bychom ho považovat za spojení těla, mysli a *átmana*. Tělo je nástroj ke konání činů. Mysl je schopnost, která určuje, co je správné a co špatné. *Átman* je to, co je vždy čisté, neměnné a trvalé. K „člověku“ patří nedílně „jednání, poznávání a bytí“. Dá se říci, že lidská bytost existuje jen tehdy, jsou-li tělo, mysl a *átman* v jednotě. Když jedná tělo bez ohledu na mysl a *átmana*, říká se, že ten člověk je ve stavu *pašutvam* (zvířecím stavu). Když jedná jen mysl ve spojení s tělem a bez ohledu na *átmana*, tento stav se nazývá jako *dánavatvam* (démonický). Když se *átman* projevuje podle své přirozenosti bez ohledu na mysl a tělo, tento stav se popisuje jako *daivatvam* (jednota s božstvím).

Proto má člověk v sobě tyto čtyři možnosti: živočišnost, lidskost, démonickou povahu a božství. „*Brahmaništarató dévah*“, praví védský aforismus. Znamená to, že ten, kdo je neustále ponořen do rozjímání o *brahma* (Nejvyšším), je božský. Taková osoba se stále věnuje správnému jednání, je bezúhonná a vede život

v čistotě. Neustále hledá, jak pomáhat druhým, všechny zaplavuje láskou a nikomu neubližuje.

Satjanitjarató martjah (Ten, kdo je vždy oddán pravdě, je skutečným člověkem). To znamená, že jedině ten, kdo se v každodenním životě přimkne k pravdě a správnému jednání, je oprávněn být nazýván člověkem.

Třetí kategorie se popisuje jako *madjapánórata dánavaah* (ten, kdo se oddává opojným nápojům, požívání masa a vede smyslový život, je démonická bytost). Taková osoba je silně sobecká a nemá žádný cit či ohled k ostatním. Zkažený člověk, lapený mezi špatnými motivacemi a zlými činy, se popisuje jako démon.

Čtvrtá kategorie zahrnuje bytosti, které vedou život podřízený jídlu, spánku a sexuálním požitkům bez vědomí o pravém smyslu lidské existence. Takové nevědomé bytosti se popisují jako *pašubhis-samánah* (rovny zvířatům). Tito lidé jsou ponořeni do smyslových radovánek. Na smysly by se mělo hledět jako na nástroje, které mají poskytovat službu druhým.

Pošetilou ideu, že všechno potěšení je v oddávání se smyslovým zálibám, by lidé měli opustit. Pouze zvířata jsou spokojená, když získají veškeré uspokojení jen ze smyslu. Každý člověk by měl proto odhodlaně prohlásit: „Já jsem člověk, nejsem zvíře.“ Jen když bude mít toto přesvědčení, přestane být zvířetem a prosadí své lidství. Dnešní člověk však naneštěstí tvrdí, že je člověkem, ale zabývá se zvířecími aktivitami.

Všechna náboženství zdůrazňují ve svém základním učení stejnou pravdu, ale jen málo lidí se vnitřní důležitosti náboženství pokouší porozumět. Vzhledem k omezenému postoji, že jejich vlastní náboženství je lepší a ostatní horší, rozvíjejí členové jednotlivých náboženství nenávist vůči stoupencům ostatních věrouk a chovají se jako démoni. Takové omezené myšlenky je zapotřebí zcela opustit. Všichni by měli rozvíjet vědomí, že ačkoli jména a tvary mohou být různé, základní pravda je ve všech náboženstvích stejná.

Vzhledem k těmto omezeným postojům dnes narůstají ve světě spory, zmatky a násilí. Na překonání těchto problémů existuje jedna prostá metoda. Člověk se musí pevně držet myšlenky, že láska je Bůh a Bůh je láska. Žijte v lásce. Toto je úkol pro každého. Kde převládá láska, poroste mír.

K podpoře lásky je první nezbytností víra. Láska se ve vás k nějaké ženě rozvine jenom tehdy, když věříte, že je vaší matkou. Když na ni jako na svoji matku nepohlížíte, nebudete ji milovat. Proto je počátečním bodem víra.

*Tam, kde je láska, je i mír.
Tam, kde je mír, je i pravda.
Tam, kde je pravda, je i blaženost.
Tam, kde je blaženost, je i Bůh.*

Neustále hledáte mír. Hledá jej každý. Ale mír se nedá získat z vnějšího světa. Mír je ve vás. Jedině božství ve vás je základnou vnitřního míru. Když obrátíte pohled ven, budete mít jen jeho kousky. Pokuste se porozumět své vlastní pravé přirozenosti. Když budete tvrdit: „Já jsem Bůh, já jsem Bůh,“ uvědomíte si své božství, jak prohlašují upanišady: *brahmavid brahmaiva bhavati* (ten, kdo zná *brahma*, se stává samotným *brahma*).

Ze všeho nejdříve posilujte víru. Bez víry nemají žádné druhy uctívání a veškeré duchovní disciplíny žádný smysl, jsou jen plýtváním časem. Na začátek rozvíjejte lásku. Z lásky všechno vyrůstá. Láska vám odhalí vaše pravé Já. Láska vám přinese blaženost. Proto se zdržte nenávisti, rozvíjejte lásku. To, na čem ve světě záleží, není jídlo. Jak je například důležitý chléb? Je to chléb, co vás život udržuje? Vůbec ne. Je to jediné Bůh, který vás živí a ochraňuje. Kolik žije na světě milionářů v náruči blahobytu? Ale jen boží milost je může chránit. Bez ní nebude mít jejich bohatství žádnou cenu.

Měli byste se modlit za boží lásku. Jak daleko jste postoupili v růstu k lidské bytosti se vši svou vzdělaností, mocí, mamonem a vědeckými úspěchy? A v jaké míře jste zachovali své lidství? Bez toho, že by si člověk zajistil lidství, nemůže ani zajistit mír nebo bezpečí.

(Bhagaván pak hovořil o aktivitách bývalých studentek ze Satja Sáí fakulty pro ženy, které jsou členkami organizace, zvané „Poslové Satja Sáího“.)

U příležitosti Vánoc, v Prašánti Nilajam dne 25. prosince 1991